

Veileder og regeloversikt for fiske- og føringsfartøy som låsetter og mottar låssatt fangst (2022)

Type dokument	Veileder
Tema	Føringspoolordningen
Gjelder fra	1. oktober 2022
Erstatter	Regeloversikt med veiledning for fiske- og føringsfartøy som låsetter og mottar fangst 2014
Fagmyndighet	Fiskeridirektoratet v/kontrollseksjonen (REK)
Gjelder for	Fiskeridirektoratet, Norges Sildesalgslag og fiskerinæringen
Regelverk	Forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften)

Formålet med denne veilederen er å gi en oversikt over regelverket som gjelder for fiske- og føringsfartøy som låsetter og mottar låssatt fangst, sikre likebehandling ved behandling av søknader om opptak i føringspoolen, samt lik praksis av føringspoolordningen i næringen.

Fiskeridirektoratet behandler søknader om opptak i føringspoolen for fartøy som ønsker å føre låssatt fangst for andre fiskefartøy i pelagisk låssettingsfiske. Søknadene sendes inn til Norges Sildesalgslag som administrerer ordningen. Salgslaget vurderer og saksforbereder søknadene før de videresendes Fiskeridirektoratet for behandling. Nærings- og Fiskeridepartementet er klageinstans for vedtak fattet av Fiskeridirektoratet.

1. Innledning

Med bakgrunn i at mange mindre kystfartøy som låsetter ikke er i posisjon til å føre fangstene selv, så er det behov for egne fartøy til føringsoperasjoner. Brønnbåter har tradisjonelt bistått i denne sammenheng. Primært skal opptak av låssatte fangster skje med godkjent brønnbåt med godkjent veieutstyr om bord. Men dagens moderne brønnbåter er ikke egnet (store og uhensiktsmessige) og ikke tilstrekkelig utstyrt (mangler ERS og VMS som det er krav til at brønnbåter som fører villfisk skal ha). I tillegg er de kostbare til disse operasjonene.

På den annen side eksisterer det enkelte mindre brønnbåter utstyrt med ERS som driver med føring og som er hensiktsmessige i bruk. Disse ønskes primært at benyttes. Brønnbåtene vil

imidlertid ikke kunne dekke de aktuelle behovene for føring gjennom året. For å bøte på dette brukes i tillegg ordinære fiskefartøy til føringsoperasjoner. Disse fartøyene har i utgangspunktet ikke godkjent veieutstyr om bord, men er gitt dispensasjon fra veiebestemmelsene av Fiskeridirektoratet for den enkelte føringsoperasjon.

Fiskeridirektoratet opprettet i samarbeid med Norges Sildesalgslag i 2013 en «pool for føringsfartøy» som en prøveordning. Hensikten var å tilrettelegge for nødvendige rammer for låssettingsfisket, samt teste ut treffsikkerheten av ulike vilkår og løsninger før ordningen eventuelt formaliseres. Utgangspunktet er at det kun er fartøy i føringspoolen som skal brukes til føringsoperasjoner. Aktuelle brønnbåter/fiskefartøy som oppfyller vilkårene for å stå i poolen gis nødvendige dispensasjoner fra Fiskeridirektoratet for en gitt periode. Fartøyene er underlagt ulike vilkår avhengig av i hvilken kategori de innplasseres i. Fartøyene inndeles i fire ulike kategorier.

Fartøy som ønsker å stå registrert i føringspoolen for å kunne føre andres fangst mot betaling, må søke om dispensasjon fra veieplikten, kravene til vekt - og om opptak i føringspoolen. Søknaden behandles som nevnt av Fiskeridirektoratet, mens selve søknadsprosessen organiseres av Norges Sildesalgslag.

Søknaden sendes inn til salgslaget som vurderer denne og deretter videresender den til Fiskeridirektoratet med en eventuell anbefaling om opptak i poolen.

2. Føringspoolordningen

Dispensasjonsordningen som omtales som «føringspoolordningen» omfatter i dag fiske- og føringsfartøy som låsetter og fører låssatt pelagisk fangst. Føringspoolen består av føringsfartøy med dispensasjon fra veieplikten og kravene til vekt i landingsforskriften. Dispensasjonen gjelder ved opptak fra lås.

[Dispensasjonsordningen ble evaluert i 2020](#). Sentralt i evalueringsarbeidet var hensynet til like konkurransevilkår for deltakende fartøy og kjøpere, hvordan sikre korrekt registrering av ressursuttaket, samt mer effektiv saksbehandling og ressurskontroll.

Arbeidet resulterte i rapporten: [Fiskeridirektoratets evaluering av føringspoolen for fiskefartøy i pelagisk låssettingsfiske – Forslag til revidert føringspoolordning](#). Arbeidsgruppen gikk gjennom føringspoolordningen slik den har fungert frem til 2020 og kom på bakgrunn av erfaringer, praksis og mottatte innspill frem til forslag til revidert ordning og nye tiltak for gode og nødvendige rammer for videre føringsaktivitet.

Det vil bli utarbeidet et høringsnotat inkludert forslag til forskriftsendring basert på rapportens innhold. Planen er at forslag til nytt regelverk skal være sendt på høring før utgangen av 2022. Frem til nytt regelverk er på plass, så er det gjeldende regelverk og veileder som skal følges.

3. Landingsforskriften

Det fremgår av forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttседdel ([landingsforskriften](#)) § 5 første ledd sammenholdt med § 3 annet ledd at all fisk skal veies på egnet vekt fortløpende ved opptak fra lås. Det står i § 3 annet ledd at med landing menes alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy, herunder også opptak av fisk fra lås. Dersom særlige tilfeller foreligger kan Fiskeridirektoratet med hjemmel i landingsforskriften § 5 femte ledd dispensere fra veiekravet. Pelagisk fisk skal videre etter § 6 andre ledd veies på automatisk vekt.

Fiskeridirektoratet anser utfordringene med å få tak i brønnbåt for «særlig tilfelle». Mange mindre kystfartøy som låsetter er ikke i posisjon til å føre fangst selv, og det er derfor behov for egne fartøy til føringsoperasjoner. Føringspoolordningen går ut på at Fiskeridirektoratet på bestemte vilkår kan gi dispensasjon fra veieplikten ved opptak av låssatte fangster til fartøy som skal fungere som føringsfartøy for fangster høstet av annet fiskefartøy. Fartøy som har fått dispensasjon registreres i føringspoolen som godkjente føringsfartøy, og er da formelt klare til å ta føringsoppdrag.

De innvilgede dispensasjonene er gyldige så lenge vilkårene for å stå i poolen er tilstede, og så lenge prøveordningen «føringspoolordningen» består.

Dispensasjonen kan bli trukket tilbake ved brudd på vilkår, ved brudd på landingsforskriftens øvrige bestemmelser, og/eller dersom det er oppgitt uriktige opplysninger i søknaden om opptak i føringspoolen. Landingsforskriften krever blant annet at begge parter er tilstede ved opptak fra lås, og at seddelen signeres umiddelbart ved fullført landing. Begge parter er ansvarlige for at opplysningene på seddelen er korrekte.

4. En beskrivelse av kategoriene føringsfartøy - og krav og vilkår som knytter seg til hver av disse

Føringspoolen består i dag av en liste med fartøy som befinner seg innenfor fire kategorier, avhengig av utstyr om bord.

En liste/oversikt over fartøy i føringspoolen ligger på Norges Sildesalgslags hjemmesider.

Kategori 1

Brønnbåter: Vekter eller andre egnede målesystem godkjent av Justervesenet. Trenger likevel dispensasjon fra veieplikten dersom vekten ikke tilfredsstillt kravene i landingsforskriften. Fiskeridirektoratet tillater sammenblanding av fangster fra ulike fartøy på samme tank. Det skrives en sluttseddel med veid kvantum for hver fangst som tas om bord.

- a. Krav om ERS.
- b. Krav om VMS med avgivelse av posisjon hvert 10 minutt.
- c. Skipper plikter å holde Norges Sildesalgslag løpende orientert om planlagte opptak.
- d. Norges Sildesalgslag utarbeider opptaksliste for den aktuelle føringsoperasjonen som sendes Fiskeridirektoratet v/FMC.
- e. Skipper utsteder endelig elektronisk sluttseddel på feltet.
 - o Den ansvarshavende om bord på føringsfartøyet utsteder, fyller ut og elektronisk signerer sluttseddelen på vegne av kjøper. Sluttseddelen skal i tillegg til å inneholde opplysninger om kjøper, jf. § 13 annet ledd, identifisere fartøyet det landes til. Fartøyet identifiseres med fartøynavn, fiskerimerke og kjenningsignal.
 - o Sluttseddelen signeres elektronisk av begge parter etter at fangsten er tatt om bord i føringsfartøyet og landingen er fullført.
- f. Etter innveing av fangsten på mottaksanlegget, skal det skrives en landingseddel på samlet kvantum, jf. landingsforskriften § 8 første ledd. Landingseddelen skal inneholde entydig henvisning til alle sluttsedlene.
- g. På landingseddelen skal det oppgis dokumenttype 4, jf. [Fiskeridirektoratets kodeliste for landing og omsetning av fisk](#) (A-14-Dokumenttype > Tallkode 4 > «Landingsdokument fra føringsfarttøy»).

Kategori 2

Fiskefartøy: Fartøyene er utstyrt med måleutstyr (vannmåler, eks. Cflow, bomvekt/mantelvekt) hvor estimatet blir av så godt anslag i forhold til det innveide resultatet at Fiskeridirektoratet tillater sammenblanding av fangst fra ulike fartøy på samme tank. Det skrives en sluttseddel med veid kvantum for hver fangst som tas om bord. Det er ikke et krav om at måleutstyret skal være godkjent av Justervesenet.

- a. Krav om ERS.
- b. Krav om VMS med avgivelse av posisjon hver 10 minutt.
- c. Føringsfartøyet engasjeres av kjøper i samråd med Norges Sildesalgslag.
- d. Skipper plikter å holde Norges Sildesalgslag løpende orientert om planlagte opptak.
- e. Norges Sildesalgslag utarbeider opptaksliste for den aktuelle føringsoperasjonen som sendes til Fiskeridirektoratet v/FMC.
- f. Føringsfartøyet må ha plombert fiskeredskapet om bord dersom det opererer innenfor samme redskapsgruppe som fartøyene det føres fangst for.
- g. Skipper utsteder elektronisk sluttseddel på feltet.
 - o Den ansvarshavende om bord på føringsfartøyet utsteder, fyller ut og elektronisk signerer sluttseddelen på vegne av kjøper. Sluttseddelen skal i tillegg til å inneholde opplysninger om kjøper, jf. § 13 annet ledd, identifisere fartøyet det landes til.
 - o Sluttseddelen signeres elektronisk av begge parter etter at fangsten er tatt om bord i føringsfartøyet og landingen er fullført.
- h. Etter innveing av fangsten på mottaksanlegget, skal det skrives landingsseddel på samlet kvantum, jf. landingsforskriften § 8 første ledd. Kvantumstallene på sluttsedlene korrigeres forholdsmessig (proratarisk) av Norges Sildesalgslag med grunnlag i totalt landingskvantum for føringsoperasjonen. OBS! Ved mindre avvik vil det ikke bli foretatt korreksjon. Landingsseddelen skal inneholde entydig henvisning til alle sluttsedlene.
- i. På landingsseddelen skal det oppgis dokumenttype 4, jf. [Fiskeridirektoratets kodeliste for landing og omsetning av fisk](#) (A-14-Dokumenttype > Tallkode 4 > «Landingsdokument fra føringsfarttøy»).

Kategori 3

Fiskefartøy: Fartøyene er ikke utstyrt med måleutstyr, og estimatet blir trolig mindre nøyaktig. Dersom det føres fangster fra ulike fiskefartøy, så skal disse holdes adskilt i forskjellige tanker om bord.

- a. Krav om ERS
- b. Krav om VMS med avgivelse av posisjon hver 10 minutt.
- c. Føringsfartøyet engasjeres av kjøper i samråd med Norges Sildesalgslag.
- d. Skipper plikter å holde Norges Sildesalgslag løpende orientert om planlagte opptak.
- e. Norges Sildesalgslag utarbeider opptaksliste for den aktuelle føringsoperasjonen som sendes til Fiskeridirektoratet v/FMC.
- f. Føringsfartøyet må ha plombert fiskeredskapet om bord dersom det opererer innenfor samme redskapsgruppe som fartøyene det føres det føres fangst for.
- g. Skipper utsteder elektronisk sluttseddel på feltet.
 - o Den ansvarshavende om bord på føringsfartøyet utsteder, fyller ut og elektronisk signerer sluttseddelen på vegne av kjøper. Sluttseddelen skal i tillegg til å inneholde opplysninger om kjøper, jf. § 13 annet ledd, identifisere fartøyet det landes til.

- o Sluttseddelen signeres elektronisk av begge parter etter at fangsten er tatt om bord i føringsfartøyet og landingen er fullført.
- h. Ved innveing hos mottaket skal den enkelte fangst veies separat. Det skrives deretter en landingsseddel per sluttseddel. Kvantumstallene på sluttsedlene endres av Norges Sildesalgslag til innveid landingskvantum for det enkelte fartøy. OBS! Ved mindre avvik vil det ikke bli foretatt korreksjon. Landingsseddelen skal inneholde entydig henvisning til sluttseddelen.
- i. På landingsseddelen skal det oppgis dokumenttype 4, jf. [Fiskeridirektoratets kodeliste for landing og omsetning av fisk](#) (A-14-Dokumenttype > Tallkode 4 > «Landingsdokument fra føringsfartøy»).

Kategori 4

Fiskefartøy: Fartøyene henter små fangster for kun én kjøper og kun én fisker per føringsoperasjon (som «ett fiskefartøy» forstås også to fiskefartøy som har samfisket og satt fangst i lås). Begrunnes i lokale forhold hvor andre større føringsfartøy ikke er tilgjengelige.

- a. Føringsfartøy i denne kategorien som er omfattet av ERS-forskriften, skal bruke ERS og VMS også ved føring av fangst.
- b. Føringsfartøyet engasjeres av kjøper i samråd med Norges Sildesalgslag.
- c. Skipper plikter å holde Norges Sildesalgslag løpende orientert om planlagte opptak.
- d. Norges Sildesalgslag utarbeider opptaksliste for den aktuelle føringsoperasjonen som sendes til Fiskeridirektoratet v/FMC.
- e. Føringsfartøyet kan benyttes når ikke fartøy i kategori 1, 2 og 3 er tilgjengelige.
- f. Føringsfartøyet må ha plombert redskap dersom dette er innenfor samme fiskeri som det hentes fangst i.
- g. Det fylles ut en elektronisk landingsseddel ved opptak fra lås som signeres elektronisk av begge parter etter at landingen er fullført.
- h. Sluttseddelen skrives først når fangsten er innveid på mottaksanlegget.
 - o Sluttseddelen skal inneholde entydig henvisning til landingsseddel, jf. landingsforskriften § 8 femte ledd.

Fisken skal ved levering til mottaksanlegget på land veies i henhold til landingsforskriften §§ 5 og 6. Dette gjelder ved landing fra alle føringsfartøy i føringspoolen, uavhengig av hvilken kategori fartøyet tilhører. Det står i § 5 første ledd at all fisk skal veies fortløpende ved landing, mens § 6 setter krav til vekt, plassering, avlesningsmulighet og adgang til vekten.

5. Aktuelle forskrifter relatert til låssetting/samfiske, rapportering og ressursregistrering Under følger tre aktuelle og helt sentrale forskrifter med hensyn til føringspoolordningen.

- Forskrift 23. desember 2021 nr. 3910 ([høstingsforskriften](#)) kap. VII. Forskriftens kap. VII fastsetter reglene for samfiske og samføring av pelagiske fangster. Det står i høstingsforskriften § 38 at landing av låssatt fangst kan skje ved opptak fra lås i sjøen til godkjent førings-/kjøperfartøy. Den låssatte fangsten kan også tas opp og føres i land av ett, eller begge fartøyene i samfiskelaget (samføring).
- Forskrift om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy ([ERS-forskriften](#)).

- Forskrift om landings- og sluttseddel ([landingsforskriften](#)).

6. Generelt om kontroll - reaksjoner og sanksjoner

Fiskeridirektoratet ønsker å legge til rette for økt etterlevelse av regelverket hos aktørene. Kontrollfokuset går på om fangsten er høstet, rapportert, landet og ressursregistrert i samsvar med gjeldende regelverk.

Kontrollpunkter:

- Det er svært viktig at varslingsplikter på sjøen overholdes med god tidsmargin av hensyn til planlegging hos kontrollmyndighetene.
- Hver plikt i regelverket har sitt motsvar i et kontrollpunkt. Fiskeridirektoratet vil for eksempel sammenholde innrapportert fangst med veid fangst. Kontroll om seddel er skrevet og om den er korrekt utfyllt med riktige opplysninger. Kontroll om elektroniske meldinger og løpende orienteringer er kommet til rett tid og med rett innhold. Kontroll med låsets innhold og lokasjon.
- Om fartøyene for eksempel oppfyller vilkår for å delta i fiskeriet, om det er egnet og utrustet, samt fyller vilkår for deltagelse i samfiske hvor disse er påmeldt.
- Om føringsfartøyene er tatt opp i føringspoolordningen og oppfyller de fastsatte vilkårene for føringsaktiviteten.

Forskjell på reaksjon og sanksjon?

Reaksjon:

Reaksjon er en tilbakeføring av verdier eller annet dersom aktøren ikke oppfyller vilkårene som er satt enten i regelverket, eller i vedtak knyttet til virksomheten. Det kan dreie seg om eksempelvis tilbakeføring av fangstverdi, til at ervervstillatelse faller bort ved kondemnering av fartøy. Reaksjoner har ikke en straffehensikt, men gjenspeiler at aktiviteten er utenfor den rettslige rammen. Dette gjelder selv om aktøren ikke har utvist skyld. Dersom det i tillegg er utvist skyld, enten ved uaktsomhet eller ved forsett, så vil kontrollmyndighetene vurdere om det i tillegg skal sanksjoneres.

Sanksjon

Sanksjoner har en straffehensikt dersom det er brudd på regelverket og det er utvist skyld, enten ved uaktsomhet eller forsett. Dette er typisk overtredelsesgebyr eller politianmeldelse. Sakens alvor og karakter vil avgjøre hvilken sanksjon som velges.